

การผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออกของเกษตรกร อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี Nam-Hom Coconut Production for Exportation by Farmers in Damnoen Saduak District, Ratchaburi Province

มนัสวิน ต้นวีณุกุล¹ ชลธร จูเจริญ^{1,*} และ พัชราวดี ศรีบุญเรือง¹
Manutsawin Tanweenukul¹, Chalathon Choocharoen^{1,*}
and Patcharavadee Sriboonruang¹

¹ ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ 10900

¹ Department of Agricultural Extension and Communication, Faculty of Agriculture, Kasetsart University, Bangkok 10900

รับเรื่อง: 12 พฤษภาคม 2563 Received: 12 May 2020

ปรับแก้ไข: 20 มิถุนายน 2563 Revised: 20 June 2020

รับตีพิมพ์: 25 มิถุนายน 2563 Accepted: 25 June 2020

* Corresponding author: fagrchch@ku.ac.th

ABSTRACT: The objectives of this research were to study 1) personal, economic, and social fundamentals factors 2) knowledge of Nam-Hom coconut production 3) Good Agricultural Practice (GAP) on Nam-Hom coconut production for exportation 4) the relationship between personal, economic, social factors, and knowledge of the Nam-Hom coconut production for exportation by farmers in the Damnoen Saduak District, Ratchaburi Province and 5) the problems and obstacles. The samples of this study were 335 farmers. The interviews were research instrument. The statistical analysis were frequency, mean, percentage, maximum, minimum, standard division and Chi-square. The research revealed that most of the farmers were male, the average age was 52.45 years. The education was at the high school. The household number were 3 people. The farmer had on farm experience at 8.37 years, with an average income was 52,752.24 Baht/rai/year, an average cost was 7,826.87 Baht/rai/year by personal investment. The average number of household labors were 4 people. The average planting area were 9.97 Rai. The farmers received the training program from government agencies, received the most news and information via television. They had the most contact with agricultural extension officials via telephone. The farmers had knowledge on producing Nam-Hom coconut at a high level with an average of 20.46 score. The farmers were producing Nam-Hom coconuts according to the Good Agricultural Practice on producing at high level with an average score of 103.05 scores. The most problem on Nam-Hom coconuts production was faced the most disease and insects, followed by labor problem. The hypothesis testing found that age, educational level, number of household members, on farm experience, income, production costs, number of labors, media exposure, and contacting agricultural extension officials and area selection correlated with the production of Nam-Hom coconut for exportation at significance level of 0.01.

Keywords: Production, export, Nam-Hom coconut, Damnoen Saduak, Ratchaburi province

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และ สังคม 2) ความรู้ในการผลิตมะพร้าวน้ำหอม 3) การผลิตมะพร้าวน้ำหอมตามมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสมเพื่อการส่งออก 4) ความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และความรู้ในการผลิตมะพร้าวน้ำหอม ที่มีความสัมพันธ์ต่อการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออกของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และ 5) ปัญหาและอุปสรรค กลุ่มตัวอย่าง 335 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าโคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 52.45 ปี การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน มีประสบการณ์ในการปลูกเฉลี่ย 8.37 ปี รายได้เฉลี่ย 52,752.24 บาท/ไร่/ปี ต้นทุนเฉลี่ย 7,826.87 บาท/ไร่/ปี ทุนส่วนตัว มีจำนวนแรงงานเฉลี่ย 4 คน พื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ย 9.97 ไร่ การเข้าฝึกอบรมเป็นการฝึกอบรมกับหน่วยงานของภาครัฐทั้งหมด ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางโทรศัพท์มากที่สุด มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผ่านช่องทางโทรศัพท์มากที่สุด เกษตรกรมีความรู้ในการผลิตมะพร้าวน้ำหอมอยู่ในระดับมากที่สุด 20.46 คะแนน มีการผลิตมะพร้าวน้ำหอมตามมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ค่าเฉลี่ย 103.05 คะแนน ในการผลิตมะพร้าวน้ำหอมพบปัญหาเรื่องโรคและแมลงมากที่สุด รองลงมา คือ ปัญหาเรื่องแรงงาน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปลูก รายได้ ต้นทุนการผลิต จำนวนแรงงาน การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การเลือกพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กับการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออก ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

คำสำคัญ: การผลิต, การส่งออก, มะพร้าวน้ำหอม, ดำเนินสะดวก, จังหวัดราชบุรี

บทนำ

สถานการณ์การผลิตมะพร้าวน้ำหอมในประเทศไทย มีการผลิตที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะเกษตรกรหันมาปลูกมะพร้าวน้ำหอมเพิ่มขึ้นปีละ 20% รวมกว่า 1 ล้านไร่ และประเทศไทยติดอันดับการปลูกมะพร้าวอยู่ในอันดับที่ 6 ของโลก ส่งออก จีน ยุโรป และอเมริกาตามลำดับ โดยมีการส่งออก และการแปรรูปเพื่อการส่งออกมีมูลค่าโดยประมาณหลัก 1,000 ล้านบาท (Pakgingmuang, 2017) มะพร้าวน้ำหอมปลูกกันมากในจังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม ในอดีตพบว่า พี่ชชนิดนี้มีปัญหาราคาที่ผันผวน แต่ในหลายปีที่ผ่านมาเกษตรกรที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอมได้อย่างมีคุณภาพ จนทำให้มีกลุ่มธุรกิจสนใจรับซื้อเพื่อส่งออกไปขายต่างประเทศ และจังหวัดราชบุรีเป็นอีกแห่งที่เกษตรกรสนใจปลูกมะพร้าวน้ำหอมเป็นจำนวนมาก อีกทั้งมีต้นทุนทางธรรมชาติ เช่น ดิน และน้ำ เป็นต้น เนื่องจากพื้นที่ของจังหวัดราชบุรีเป็นดินปากแม่น้ำ เมื่อน้ำไหลผ่านจะพัดพาเอาธาตุอาหาร และอินทรีย์วัตถุสะสมไว้ จึงทำให้พื้นดินมีความอุดมสมบูรณ์ รวมทั้งมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่พัฒนาคุณภาพ เน้นการปลูกแบบอินทรีย์ ทำให้มะพร้าวน้ำหอมราชบุรีมีรสชาติหวาน หอม ปลอดภัย เป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศเป็นอย่างมาก (Kusuma and Ayutthaya, 2017) ดังนั้นเพื่อให้ทราบถึงขั้นตอนการผลิตมะพร้าวน้ำหอมให้ได้มาตรฐานเพื่อการส่งออกและมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด แต่ผู้ผลิตมะพร้าวน้ำหอมในพื้นที่วิจัย โดยส่วนใหญ่ทำการผลิตแบบดั้งเดิมทำให้ไม่สามารถผลิตได้ตามมาตรฐานที่สามารถส่งออกได้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา ข้อมูลเพื่อหาสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตของเกษตรกร เช่น ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ความรู้ในการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออก การผลิตมะพร้าว

น้ำหอมตามมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสม และความสัมพันธระหว่าง ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคมและความรู้ในการผลิตมะพร้าว น้ำหอม มีผลต่อการผลิตเพื่อการส่งออกของเกษตรกรหรือไม่ รวมไปถึงปัญหาในการผลิตที่มีผลต่อการส่งออกมะพร้าว น้ำหอม ซึ่งสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาการผลิตมะพร้าว น้ำหอมของเกษตรกรเพื่อให้ได้มาตรฐานในการส่งออกต่อไปได้ในอนาคต

อุปกรณ์และวิธีการ

การผลิตมะพร้าว น้ำหอมเพื่อการส่งออกของเกษตรกรอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรีเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการผลิตมะพร้าว น้ำหอมเพื่อการส่งออกของเกษตรกร อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยมี approved number COE No. COE62/036 เนื่องจากเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสัตว์ ดังนั้นวิธีการวิจัยจึงมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว น้ำหอมเพื่อการส่งออก ในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จำนวน 2,028 ราย โดยคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ (Yamane, 1973 อ้างใน Niyamangkul, 2013) และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยจับฉลากจากรายชื่อของเกษตรกรที่ลงทะเบียนการผลิตมะพร้าว น้ำหอมเพื่อการส่งออกในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ปี พ.ศ. 2561 โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูก

มะพร้าว น้ำหอมเพื่อการส่งออกจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 335 ราย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย

การวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) จากนั้น นำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบ (Try out) กับเกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าว น้ำหอมเพื่อการส่งออกในพื้นที่อำเภอบางแพะ จังหวัดราชบุรี จำนวน 30 ราย ได้ค่าความเชื่อมั่นของความรู้ในการผลิตมะพร้าว น้ำหอมเพื่อการส่งออกเท่ากับ 0.767 ทั้งนี้ การแปลความหมายของความรู้ในการผลิตมะพร้าว น้ำหอมเพื่อการส่งออก กำหนดการวัดแบบอันตรภาคชั้น (Interval scale; Niyamangkul, 2013) สามารถแบ่งระดับความรู้ทั้งหมด 27 ข้อ ได้คะแนนเฉลี่ย ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลระดับความรู้ของเกษตรกร สามารถจัดช่วงคะแนน ได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับความรู้
0 – 9	มีความรู้ในระดับน้อย
10 – 18	มีความรู้ในระดับปานกลาง
19 – 27	มีความรู้ในระดับมาก

ในส่วนของคุณค่าข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตมะพร้าว น้ำหอมได้ค่าความเชื่อมั่นของการผลิตมะพร้าว น้ำหอมตามมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสมเท่ากับ 0.919 ทั้งนี้ การแปลความหมายของการผลิตมะพร้าว น้ำหอมตามมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสม กำหนดการวัดแบบอันตรภาคชั้น (Interval scale; Niyamangkul, 2013) สามารถแบ่งระดับการปฏิบัติการทั้งหมด 43 ข้อ ได้คะแนนเฉลี่ย ดังนี้

เกณฑ์การแปลผลระดับการปฏิบัติการของเกษตรกรสามารถจัดช่วงคะแนน ได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับในการปฏิบัติ
43.00 – 71.66	ระดับในการปฏิบัติน้อย
71.67 – 100.32	ระดับในการปฏิบัติปานกลาง
100.33 – 129.00	ระดับในการปฏิบัติมาก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 1) การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และ 2) วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และความรู้ในการผลิตมะพร้าวน้ำหอมที่มีผลต่อการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออกของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยการวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และ 0.01

ผลการทดลองและวิจารณ์

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวน้ำหอมส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 66.0) มีอายุเฉลี่ยที่ 52.45 ปี เกษตรกรมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 41.8) มีจำนวน

สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน และมีประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าวน้ำหอมเฉลี่ย 8.37 ปี ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออกมีรายได้จากการทำการเกษตรเฉลี่ย 52,752.24 บาท/ไร่/ปี มีต้นทุนในการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเฉลี่ย 7,826.87 บาท/ไร่/ปี มีจำนวนแรงงานในการทำการเกษตรเฉลี่ย 4 คน มีพื้นที่เพาะปลูกมะพร้าวน้ำหอมเฉลี่ย 9.97 ไร่ และแหล่งเงินทุนในการผลิตมะพร้าวน้ำหอมของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นทุนส่วนตัว (ร้อยละ 97.3) ปัจจัยทางด้านสังคมพบว่า เกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออกมีการฝึกอบรมกับหน่วยงานของภาครัฐ มีการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมะพร้าวน้ำหอมผ่านทางโทรทัศน์มากที่สุด (ร้อยละ 63.3) และได้มีการติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับมะพร้าวน้ำหอมผ่านทางช่องทางโทรศัพท์มากที่สุด (ร้อยละ 60.3)

ความรู้ในการผลิตมะพร้าวน้ำหอม

จากการวิเคราะห์ระดับความรู้เรื่องการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออกของเกษตรกรรวมทุกด้านใน Table 1 พบว่า จากคะแนนเต็ม 27 คะแนน เกษตรกรมีความรู้เรื่องการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออกในระดับความรู้มากเป็นจำนวนมากที่สุด (19–27 คะแนน) ร้อยละ 75.2 รองลงมา คือ เกษตรกรมีความรู้เรื่องการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออกในระดับความรู้ปานกลาง (10–18 คะแนน) ร้อยละ 24.8 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 20.46 ± 1.66 คะแนน คะแนนสูงสุด คือ 25 คะแนน และคะแนนต่ำสุด คือ 13 คะแนน (Table 1)

Table 1 Knowledge level of farmers on Nam-Hom coconut production

Knowledge level	Number	Percentage
High (19 – 27 points)	252	75.2
Moderate (10 – 18 points)	83	24.8
Low (0 – 9 points)	0	0.0

การผลิตมะพร้าว น้ำหอมตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสม

จากการวิเคราะห์การผลิตมะพร้าว น้ำหอมตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสม ใน Table 2 พบว่า จากคะแนนเต็ม 129 คะแนน เกษตรกรมีการผลิตมะพร้าว น้ำหอมตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมในระดับการปฏิบัติมี 2 ระดับ คือ ระดับการปฏิบัติมาก

(100.33–129 คะแนน) มากที่สุด ร้อยละ 65.4 รองลงมาคือ เกษตรกรมีการผลิตมะพร้าว น้ำหอมตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมในระดับปานกลาง (71.67–100.32 คะแนน) ร้อยละ 34.6 โดยมีคะแนนการปฏิบัติเฉลี่ย 103.05 ± 9.29 คะแนน คะแนนการปฏิบัติสูงสุดคือ 125 คะแนน และคะแนนการปฏิบัติต่ำสุดคือ 72 คะแนน (Table 2)

Table 2 Good Agricultural Practice (GAP) on Nam-Hom coconut production

Level of GAP	Number	Percentage
High (100.33 – 129.00 points)	219	65.4
Moderate (71.67 – 100.32 points)	116	34.6
Low (43.00 – 71.66 points)	0	0.0

ความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจสังคม และความรู้ในการผลิตมะพร้าว น้ำหอมที่มีผลต่อการผลิตมะพร้าว น้ำหอมเพื่อการส่งออก

จากการวิจัยครั้งนี้ด้านปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล (Table 3) พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการผลิตมะพร้าว น้ำหอมเพื่อการส่งออกที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ของผู้ผลิตมะพร้าว น้ำหอมเพื่อการส่งออกจะมีอายุเฉลี่ยอยู่ที่

52.45 ปี ซึ่งเห็นได้ว่าส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรอยู่ในวัยกลางคน ดังนั้น ทำให้เกิดวิธีการจ้างแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิตมะพร้าว น้ำหอมเพื่อนำไปแปรรูปเพื่อการส่งออก ซึ่งต่างจากเกษตรกรที่อายุน้อยที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตมะพร้าว น้ำหอมได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Arnekbun *et al.* (2016) พบว่า อายุของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักหวานป่า ด้านโรค

แมลงศัตรูพืช และการป้องกันกำจัด เนื่องจากเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 54.46 ปี ซึ่งมีผลทำให้เกิดความชำนาญในเรื่องโรค แมลงศัตรูพืช และการป้องกันจำกัดมากกว่าเกษตรกรที่มีอายุน้อย

ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออกที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ที่ระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ในเรื่องการผลิตมะพร้าวน้ำหอมตามมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสมค่อนข้างน้อย เกษตรกรจะไม่มีความรู้ในเรื่องของการใช้สารเคมีที่สำนักงานกรมวิชาการเกษตรกำหนด และไม่คอยดูแลเอาใจใส่ผลผลิตมะพร้าวน้ำหอมเท่าที่ควร ส่วนใหญ่จะปลูกทิ้งไว้ ทำให้ได้ผลผลิตไม่ตรงตามมาตรฐานที่กำหนดของล้ง ส่งผลให้ราคาของผลผลิตมะพร้าวน้ำหอมลดลง ซึ่งแตกต่างกับเกษตรกรที่มีระดับความรู้ที่สูงขึ้น เกษตรกรจะมีวิธีการศึกษา และหาความรู้เรื่องการผลิตมะพร้าวน้ำหอมตามมาตรฐาน เพื่อนำวิธีที่ได้ศึกษามาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเองในการผลิตมะพร้าวน้ำหอมตามมาตรฐาน เพื่อให้มีคุณภาพและปริมาณที่สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Arnekbun *et al.* (2016) ที่พบว่า ระดับการศึกษาของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีผลต่อการปลูกผักหวานป่า ด้านโรค แมลงศัตรูพืช และการป้องกันกำจัด

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออก ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 เนื่องจากจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออกส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวน้ำหอม ทำให้มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมาก เพราะต้องการแรงงานในการผลิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ Arnekbun *et al.* (2016) พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีผลต่อการปลูกผักหวานป่าในตำบล

หนองบัว อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี เนื่องจากต้องการแรงงานในการปลูกผักหวานป่า

ประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าวน้ำหอมมีความสัมพันธ์กับการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออกที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 เนื่องด้วยประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าวน้ำหอมมีความสำคัญในเรื่องของความรู้ วิธีการผลิต และวิธีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเกษตรกรผู้ที่มีประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าวน้ำหอม จะมีความรู้ในการปลูกเพื่อให้ได้ผลผลิตในปริมาณมากและมีคุณภาพ อีกทั้งยังรู้จักวิธีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช่น โรค และแมลงศัตรูมะพร้าวน้ำหอม เป็นต้น สามารถเลือกใช้สารเคมีตามปริมาณที่กรมวิชาการเกษตรกำหนด หรือจัดการโรคและแมลงศัตรูมะพร้าวน้ำหอมโดยที่ไม่ใช้สารเคมี นอกจากนี้ ยังทราบวิธีการผลิตตามมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสม เพื่อยกระดับมูลค่าของผลผลิตมะพร้าวน้ำหอมต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nanna *et al.* (2016) พบว่า ประสบการณ์ในการปลูกข้าวหอมมะลิตามมาตรฐาน GAP ของเกษตรกร พื้นที่ทุ่งสัมฤทธิ์ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์กับความต้องการความรู้ด้านการบันทึก และการจัดเก็บข้อมูล

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า ต้นทุนการผลิตมะพร้าวน้ำหอมมีความสัมพันธ์กับการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออกที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 เนื่องจากต้นทุนมีความสำคัญกับการวางแผนการผลิต ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Pongwanitarnan (2009) ที่ศึกษาต้นทุน และผลตอบแทนการผลิตอ้อยโรงงาน ตำบลดอนเจดีย์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ต้นทุนมีความสัมพันธ์ต่อการปลูกอ้อยของเกษตรกรรายเล็กมีมากกว่ารายใหญ่ เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการใช้แรงงานคนมีมากกว่า เนื่องมาจากเกษตรกรรายใหญ่ส่วนมากมีเครื่องจักรเป็นเครื่องทุ่นแรงและใช้แรงงานคนจำนวนน้อยจึงช่วยลดค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อย

Table 3 Relationship between factors on Nam-Hom coconut production

Factors	Relationship of Nam-Hom Coconut production for exportation		
	X ²	P - value	Significance
Personal data			
Age	51.905**	0.000	Sig.
Education	86.606**	0.000	Sig.
Number of household members	18.094**	0.000	Sig.
Experience on farm of growing Nam-Hom coconut	37.022**	0.000	Sig.
Economic data			
Cost of producing	28.936**	0.000	Sig.
Number of labor	34.957**	0.000	Sig.
Funding source for the production of Nam-Hom coconut	7.607**	0.006	Sig.
Social fundamentals factors			
Media exposure	27.348**	0.000	Sig.
Contacting the extension officers	43.571**	0.000	Sig.

Note: **Significance level at 0.01

จำนวนแรงงานในการทำการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออกที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 เนื่องจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตมะพร้าวน้ำหอมมีความสำคัญมาก กรณีที่มีแรงงานจำนวนน้อย และไม่ชำนาญในการเก็บเกี่ยวผลผลิตมะพร้าวน้ำหอม จะทำให้ผลผลิตมะพร้าว น้ำหอมเสียหาย และลดมูลค่าผลผลิต ซึ่งส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับเกษตรกรในการผลิตมะพร้าว น้ำหอมเพื่อการส่งออก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Tedkaew (2011) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเผาอ้อยของ

เกษตรกร กรณีศึกษาบ้านวังน้ำโจน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า แรงงานมีความสัมพันธ์ต่อการเผาอ้อย เกษตรกรใช้วิธีการเผาอ้อยถึงร้อยละ 96.67 และปัจจัยที่มีผลต่อการเผาอ้อยคือ ปัญหาด้านแรงงาน แม้ว่าเกษตรกรจะมีความตระหนักถึงผลกระทบจากการเผาอ้อย แต่เมื่อมีจำนวนแรงงานที่จำกัดก็จำเป็นต้องมีการเผาอ้อย หากมีจำนวนแรงงานที่เพียงพอก็จะทำให้เกษตรกรหันมาตัดอ้อยสดกันมากขึ้น

ส่วนแหล่งเงินทุนในการผลิตมะพร้าวน้ำหอม มีความสัมพันธ์กับการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออกที่ระดับ 0.01 เนื่องด้วยปริมาณการส่งออกขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการการผลิต รวมทั้งพื้นฐานทางการเงินที่มั่นคงของเกษตรกรอีกด้วย ถ้าเกษตรกรมีเงินทุนมาก ก็จะทำให้การบริหารจัดการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเป็นไปได้อย่างดี แตกต่างจากเกษตรกรที่มีเงินทุนน้อย จำเป็นต้องหาแหล่งเงินทุนในการกู้ยืม เพื่อให้สามารถทำการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออกได้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hodto (2014) ได้ทำการศึกษา แหล่งเงินทุนมีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทางเลือกการผลิตทุเรียนในระบบเกษตรที่ที่เหมาะสม ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ในระบบการผลิตแบบทั่วไปมีการกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร คิดเป็นร้อยละ 33.3 เนื่องจากธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร มีวัตถุประสงค์ มุ่งให้ความช่วยเหลือทางการเงิน เพื่อส่งเสริมอาชีพของเกษตรกร

ด้านสังคม การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมะพร้าวน้ำหอมมีความสัมพันธ์กับการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออกที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 เนื่องจากการที่เกษตรกรได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมะพร้าวน้ำหอม จะทำให้เกษตรกรสามารถนำเอาความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมะพร้าวน้ำหอมที่มีประโยชน์ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในพื้นที่ของตนเอง ทั้งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตมะพร้าวน้ำหอมให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sararak (2016) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสภาพการปลูกทุเรียนของเกษตรกรตำบลถ้ำสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารผ่านทางวิทยุกับโทรทัศน์ ร้อยละ 40.3 ซึ่งสื่อทางวิทยุทำให้เกษตรกรสามารถได้ยินเสียง ส่วนสื่อทางด้านโทรทัศน์เป็นสื่อที่ทำให้เกษตรกรสามารถเข้าใจได้ง่าย และมีการเข้าถึงสื่อได้มากกว่าช่องทางอื่น อีกทั้งโทรทัศน์มีทั้งภาพ และเสียงทำให้เกษตรกรสามารถจดจำถึงรายละเอียดของข้อมูลได้ง่ายขึ้น

การติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับมะพร้าวน้ำหอมมีความสัมพันธ์กับการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออกที่ระดับ 0.01 เนื่องจากการติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับมะพร้าวน้ำหอมมีความสำคัญในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกษตรกรได้พบเจอในพื้นที่ เกษตรกรบางกลุ่มไม่มีอินเทอร์เน็ตใช้ เพื่อค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจึงเป็นที่พึ่งของเกษตรกรในการแก้ไขปัญหา ได้ดียิ่งขึ้น การติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับมะพร้าวน้ำหอมจึงมีความสำคัญในการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออกของเกษตรกร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nanna *et al.* (2016) ได้ศึกษาความต้องการความรู้ การผลิตข้าวหอมมะลิตามมาตรฐาน GAP ของเกษตรกร พื้นที่ทุ่งสัมฤทธิ์ อำเภอนาทม จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร สื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับความต้องการความรู้ด้านการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่า ในการผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการส่งออกของเกษตรกร มีปัญหาในเรื่องโรค และแมลงศัตรูมะพร้าวน้ำหอมมากที่สุด (ร้อยละ 71.3) รองลงมา คือ ปัญหาเรื่องแรงงาน (ร้อยละ 28.7) โดยเฉพาะแรงงานที่มีความเชี่ยวชาญในการเก็บเกี่ยว เนื่องจากหาแรงงานยากและค่าจ้างค่อนข้างสูง

สรุป

เกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวน้ำหอมส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 52.45 ปี มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน และมีประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าวน้ำหอมเฉลี่ย 8.37 ปี เกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวน้ำหอมเพื่อการ

ส่งออกมีรายได้จากการทำการเกษตรเฉลี่ย 52,752.24 บาท/ไร่/ปี มีต้นทุนในการผลิตมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 7,826.87 บาท/ไร่/ปี ใช้แรงงานในการทำการเกษตรเฉลี่ย 4 คน และพื้นที่เพาะปลูกมะพร้าว น้ำหอมเฉลี่ย 9.97 ไร่ เกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าว น้ำหอมเพื่อการส่งออกได้รับการฝึกอบรมกับหน่วยงานของภาครัฐ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมะพร้าว น้ำหอมผ่านทางโทรศัพท์มากที่สุด และติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผ่านช่องทางโทรศัพท์มากที่สุด เกษตรกรมีความรู้ในการผลิตมะพร้าว น้ำหอมเพื่อการส่งออกเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 20.46 คะแนน) ระดับการปฏิบัติในการผลิตมะพร้าว น้ำหอมตามมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก (เฉลี่ย 103.05 คะแนน) นอกจากนี้ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าว น้ำหอม ต้นทุนการผลิตมะพร้าว น้ำหอม จำนวนแรงงานในการทำการเกษตร แหล่งเงินทุนในการผลิตมะพร้าว น้ำหอม การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยว

กับมะพร้าว น้ำหอม และการติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับมะพร้าว น้ำหอม มีความสัมพันธ์กับการผลิตมะพร้าว น้ำหอมเพื่อการส่งออก พบปัญหาในเรื่องของโรค และแมลงศัตรูมะพร้าว น้ำหอมและปัญหาเรื่องแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานที่มีความเชี่ยวชาญในการเก็บเกี่ยวผลผลิต

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สาวิตรี รังสิภัทร์ ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์ เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจแบบสัมภาษณ์ นางพรรณนิ ทองรอด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุราษฎร์ธานี เกษตรอำเภอดำเนินสะดวก นายสมศักดิ์ พุทธพฤษ์ และเกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าว น้ำหอมเพื่อการส่งออกในพื้นที่อำเภอดำเนินสะดวกจังหวัดราชบุรีทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

Arnekbun, N., P. Sriboonruang and S. Rangsihaht. 2016. Opinions of Farmers on Planting Pakhwanpea in Nong Bua Subdistrict Ban Mo District Saraburi Province. MS Thesis, Kasetsart University, Bangkok. (in Thai)

Hodto, P. 2014. Funding Sources are Related to Factors Affecting the Selection of Durian Production in a Good Agricultural System. MS Thesis, Kasetsart University, Bangkok. (in Thai)

Kusuma, N. and T. Ayutthaya. 2017. Planting fragrant coconut for export quality. Available Source: https://www.technologychaoban.com/agricultural-technology/article_35139, August 10, 2018.

Nanna, N., P. Sriboonruang and P. Thongdeert. 2016. Demand for Knowledge of Jasmine Rice Production According to GAP Standards of Farmers in Thung Samrit District Phimai District Nakhon Ratchasima Province. MS Thesis, Kasetsart University, Bangkok. (in Thai)

- Niyamangkul, S. 2013. Research Methods in Social Sciences and Statistics. Book to you, Bangkok (in Thai)
- Pakgingmuang, V. 2017. The situation of the production of perfume coconut in the country. Available Source: <https://www.prachachat.net/local-economy/news-63456>, August 10, 2018.
- Pongwanitarnan, A. 2009. Costs and Rewards of Sugarcane Production Don Chedi Subdistrict, Phanom Thuan District, Kanchanaburi Province. MS Thesis, Kasetsart University, Bangkok. (in Thai)
- Sarak, P. 2016. Factors Related to Durian Planting Conditions of Farmers in Tham Sing Subdistrict, Mueang District, Chumphon Province. MS Thesis, Kasetsart University, Bangkok. (in Thai)
- Tedkaew, S. 2011. Factors Affecting Farmers Sugarcane Burning: A Case Study of Ban Wang Nam Joon Nong Makhamong Subdistrict Dan Chang District Suphan Buri Province. MS Thesis, Kasetsart University, Bangkok. (in Thai)